

یادداشت

بهشی ۳۴

نهمه سو لئانی

چوار شهمه، ۲۰/۹/۲۰۱۷

"وجودم به تنگ آمد از جور تنگی
شدم در سفر روزگاری درنگی...
چو باز آمدم کشور آشفته دیدم
به گرگان بمانده همان تیز چنگی"

چهند رۆژیک له مآلهوه نهبووم و کهمتر دمکرا به هموآلی پروداوهکانی کوردستان بزاتم. کاتی گهرامهوه نهو شیعره ی سهعدی میسداقی حالم بوو (دیاره بهو گۆرانکارییهوه که تیمدا کردوه!) گورگی ئیران و تورکیا و عیراق به توندوتۆلی ریگایان له گشتیرسییهکه گرتووه و هر کام و لاتیکی رۆژ ناوایشیان لهگهل خویان خستووه بو نهوهی شان به شانی نهوان بهرگر بن له کارمهکه. بهختهوه مهانه کورد توانیویهتی له بهرانهر گوشار مکانیادا بوهستیت و کۆل نهادات. دیاره نهوهی به هاسانیش بو ناچینه سهر و دور نییه له چهند رۆژی دادیدا هموآلی بهسترانی سنوور و نهانمت چهشنه هیرشکارییهکی سوپایش بژنهوین. به لام نهو ههر شه و گور شهیه ئیستاش بیت ههر هیه و ۱۰۰ سالی دیکهش بیت ههر دهبیت. بهره ی "نهخیر ئیستا"م زور پی سهیره بوچی لهوان توندوتۆلیتر بهرانهر به کارمهکه وهستاوان؟ خو ئیستاش نهبیت و سالانیکی درهنگتریش بیت، دۆژمهکانمان میهره بان نابن و سه بهخوییمان له سهر سینی به دوو دهست پینشکesh ناکهن.

پینج شهمه، ۲۱/۹/۲۰۱۷

ههرچی له رۆژی گشتیرسییهکه نزیک دهینهوه، همو لهکانی ئیران و تورکیا و عیراق بو ریگری کردنی رموتهکه، چرتر دهبینهوه. حکوومهتی ئیران راستهوخۆ و له ریگهی دارمهستهکانی ناو عیراقیشیهوه همو له دعات رموتهکه بوهستینیت. له لایهکهوه هشدی شهعبی رهوانه ی معندهلی و خانهقین و دروازه ی کهر کووک کردوه، له لایهکی دیکهوه مهترسی بو سهر کوردانی فیلی دانیشتوی بهغدا پیکهیناوه، پهر لهمانی عیراقیشی هانداهه بریار دژ به کوردستان و ریبههکانی، یهک لهوان پاریزگاری کهر کووک دهر بکهن. وا رۆحانی سهرهک کۆماریش که له دوو ههلبژاردنی ئهم دواییه دا زیاترین دهنگی له رۆژ هه لاتی کوردستان هیناوهتهوه، چۆته لای سهرهک کۆماری فهره نسا و لهجیاتی باسی دهر د و نههامهتی خه لکهکه ی خو ی بکات، مهسهله ی گشتیرسییهکه ی باشووری کوردستانی هیناوهته گۆرئ! ئیمانوتیل مهکرۆنی سهرهک کۆماری فهره نسا له بهر بهرژموه ندیهکانی و لاتهکه ی، دهست به جی تهلهفونی بو کاک مهسعود کردوه و داواکار بووه گشتیرسییهکه بوهستینیت.

دژایهتی ئیران لهگهل کورد له هممو سهده ی بیسته م و دوای نهودا بهر دهوام بووه:

کاتی ئیران و عیراق و تورکیا و نهفغانستان له سالی ۱۳۱۶ (۱۹۳۷ز) دا پهیمانی سهعدنابادیان له تاران نیمزا کرد، یهک له خاله ههره گرنگهکانی ریکهوتنه که بیان بهرگری کردن بوو له "جیاوازیخوایی گروپو دهسته ی جیاوازیخواز" که ناویکی دیکه بوو بو بزووتنهوه ی رزگاریخوایی کورد!

پهیمانی بهغدا ش که له سالی ۱۳۳۴ (۱۹۵۵ز) له نیوان عیراق و تورکیا دا بهسترا و پاشان ئیران و پاکستان و بریتانیای لهگهل کهوتن و بوو به پهیمانی سهنتو، باوهکوو رووی سهرهکی له بهکیهتی سۆقیهت بوو به لام بهشیکه بهر چاویشی بو کیشه سنووریهکان و نهو حالهتانه بوو که له نهگهری راپهرین و نازاوه ی ناوخوی و لاتیکیدا، نهوانینر به دهنگی و لاتهکهوه بین و نهوش ناراستهوخۆ ههر کوردی دهگرتوه.

له هه‌موو ماوه‌ی حکوومهتی په‌هله‌م‌بیه‌کاندا (٧٠ سال له سده‌ی بیستم)، کورد و کوردستان ئه‌و دوو دیارده‌یه بوون که زیاترین حساسییه‌تیاں پینان هه‌بوو، ته‌نانه‌ت فایلی ئوستانی کوردستان له وه‌زاره‌تی که‌شاه‌هرزیی ئیراندا نه‌ینی بوو و جگه له خه‌لکانی موله‌ت بیدراو، ته‌نانه‌ت کاربه‌ده‌ستانی وه‌زاره‌ته‌که‌ش ده‌ستیاں پینانده‌گه‌شت!

ئیتز باسی سه‌رده‌می دوا‌ی ئه‌وان واته حکوومهتی مه‌لاکان دوا‌ی سالی ١٣٥٧ هه‌ر نه‌که‌مین باشتره، که دار وه‌رد و ئاوی پرووباره‌کانی کوردستانیش کیشه‌یه‌کی ئه‌مینیه‌تی مه‌لاکان.

له هه‌ل و مه‌رجی هه‌ستیاری ئه‌م رۆژانه‌دا کوردی باشووری و لاته‌که‌مان ده‌بی وریای دوو‌پیشکی ئیران بن کلکی هه‌له‌که‌ر نینتیه‌وه و پینانه‌وه نه‌دات، باوه‌که‌وو حکوومه‌ته‌که‌میان له‌وه شرت‌ره ب‌توانی راسته‌وخو کاریکی گه‌وره بکات، به‌لام دوور نییه له ریگه‌ی داره‌ده‌سته‌کانیه‌وه گورزیک بوه‌شینت. له‌وه حاله‌ته‌دا، با کوردیش له به‌ران به‌ریدا بیده‌نگ نه‌میننه‌وه و وه‌لامیکی شایانی بده‌ته‌وه.